

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรม ที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยในสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนภาคเหนือ มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยในสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนภาคเหนือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อพัฒนาการทางภาษา ด้านการดำเนินการส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา และ ด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาสำหรับเด็กวัย 2 - 3 ปี

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและตัวอย่างประชากร

ประชากร

ประชากร คือ สถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนภาคเหนือจำนวน 287 แห่ง เพื่อตอบแบบสอบถามกระจายอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง ลำพูน แพร่ น่าน พะเยา และแม่ฮ่องสอน ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ประกอบการ จำนวน 287 คน และ พี่เลี้ยงเด็กที่ดูแลเด็กวัย 2 - 3 ปี จำนวน 287 คน

ตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ สถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนภาคเหนือ จำนวน 15 แห่ง เพื่อการสัมภาษณ์และสังเกต ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ประกอบการ จำนวน 15 คน และ พี่เลี้ยงเด็กที่ดูแลเด็กวัย 2 - 3 ปี จำนวน 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีจำนวน 6 ชุด ซึ่งประกอบด้วย

ชุดที่ 1 แบบสอบถามผู้ประกอบการสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชน เรื่อง สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรม ที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย ในสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนภาคเหนือ

ชุดที่ 2 แบบสอบถามพี่เลี้ยงเด็กสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชน เรื่อง สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรม ที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย ในสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนภาคเหนือ

ชุดที่ 3 แบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบการสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชน เรื่อง สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรม ที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย ในสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนภาคเหนือ

ชุดที่ 4 แบบสัมภาษณ์พี่เลี้ยงเด็กสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชน เรื่อง สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย ในสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนภาคเหนือ

ชุดที่ 5 แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาของพี่เลี้ยงเด็ก

ชุดที่ 6 แบบสังเกตสภาพแวดล้อมและสื่อ ที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาสำหรับเด็กวัย 2 - 3 ปีในสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนภาคเหนือ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม และ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์และสังเกต ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

ผู้วิจัยและผู้ช่วยในการวิจัยนำแบบสอบถาม ไปยังสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนภาคเหนือที่เป็นประชากรทั้ง 287 แห่ง และ เก็บรวบรวมคืนด้วยตนเอง บางส่วนส่งคืนทางไปรษณีย์ ได้แบบสอบถามคืนจากผู้ประกอบการ จำนวน 278 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.8 และ จากพี่เลี้ยงเด็กจำนวน 278 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.8

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์และสังเกต

ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์และแบบสังเกต ไปเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นทางการ จากตัวอย่างประชากรทั้ง 15 แห่ง โดยได้ข้อมูลจากตัวอย่างประชากรครบถ้วน คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าสถิติ เพื่อบรรยายตัวแปรที่ศึกษาของสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนที่เป็นประชากรทั้ง 278 แห่ง
2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และสังเกตสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชน ที่เป็นตัวอย่างประชากรทั้ง 15 แห่ง วิเคราะห์เนื้อหา นำมาสรุปเป็นความเรียงตามลำดับความถี่ของข้อมูล
3. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยรวม วิเคราะห์โดยการประมวลข้อมูลเข้าด้วยกัน และ สรุปเชิงบรรยายเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรม ที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย ในสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนภาคเหนือ แล้วนำเสนอข้อมูลเชิงบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่อง สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยในสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนภาคเหนือ

1. การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อพัฒนาการทางภาษา

สภาพของสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชน มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อพัฒนาการทางภาษา ผลจากประชากรพบว่า ผู้ประกอบการให้คำแนะนำกับพี่เลี้ยงเด็กในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อพัฒนาการทางภาษาอยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง ($\bar{X}=3.23, S.D.=0.90$) ในด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องพัฒนาการ และ/หรือ ห้องอเนกประสงค์ ผลจากประชากรพบว่า ผู้ประกอบการให้คำแนะนำกับพี่เลี้ยงเด็กในการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องพัฒนาการ และ/หรือ ห้องอเนกประสงค์ อยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง ($\bar{X}=3.15, S.D.=0.89$) ผลจากตัวอย่างประชากร พบว่า พี่เลี้ยงเด็กส่วนใหญ่มีการทำป้ายนิเทศ ตารางเวลาแผนภูมิเพลง/กลอน/คำคล้องจอง แต่มีส่วนน้อยที่สามารถแบ่งมุมภายในห้องพัฒนาการ และ/หรือ ห้องอเนกประสงค์ ในด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องพัฒนาการ และ/หรือ ห้องอเนกประสงค์ ผลจากประชากรพบว่า ผู้ประกอบการให้คำแนะนำกับพี่เลี้ยงเด็ก ในการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องพัฒนาการ และ/หรือ ห้องอเนกประสงค์ อยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง ($\bar{X}=3.35, S.D.=1.01$) ผลจากตัวอย่างประชากร พบว่า พี่เลี้ยงเด็กส่วนใหญ่มีการทำป้ายนิเทศ แนวคิดในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อพัฒนาการทางภาษา ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ศึกษาจากบทความ วารสาร หรือ หนังสือที่เกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อพัฒนาการทางภาษาของเด็ก และ ให้พี่เลี้ยงเด็ก ตกแต่งป้ายนิเทศ เพื่อดึงดูดความสนใจของเด็ก การปฏิบัติเพื่อให้บรรลุตามแนวคิดที่นำมาใช้วิธีการที่ใช้มากที่สุด คือ ผู้ประกอบการให้พี่เลี้ยงเด็กตกแต่งป้ายนิเทศเพื่อดึงดูดความสนใจของ

เด็ก รองลงมาคือแนะนำบทความ วารสาร หรือ หนังสือ และให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อพัฒนาการทางภาษาของเด็ก

ปัญหาที่พบผลจากประชากร พบว่า ห้องคับแคบและไม่สามารถจัดกิจกรรมได้ ขาดงบประมาณในการปรับปรุงสภาพแวดล้อม เพราะไม่สามารถเก็บค่าเลี้ยงดูเด็กได้ตามเป้าหมาย สำหรับการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุตามแนวคิดที่นำมาใช้ ผลที่ได้จากตัวอย่างประชากร ปัญหาที่พบคือ พี่เลี้ยงเด็กขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดสภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อพัฒนาการทางภาษาของเด็ก และ ไม่สามารถจัดมุมประสบการณ์ได้

2. การดำเนินการส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา

สภาพของการดำเนินการส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา ผลจากประชากร พบว่า ผู้ประกอบการได้ดำเนินการส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา อยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง ($\bar{X}=3.59, S.D.=0.89$) ผู้ประกอบการเสริมความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมให้กับพี่เลี้ยงเด็ก อยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง ($\bar{X}=3.57, S.D.=0.89$) ผู้ประกอบการได้ดำเนินการส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา เกี่ยวกับด้านสื่อ วัสดุ และ อุปกรณ์ อยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง ($\bar{X}=3.70, S.D.=0.96$) ผู้ประกอบการได้ดำเนินการส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา เกี่ยวกับด้านการประเมินผล อยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง ($\bar{X}=3.46, S.D.=1.10$) การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา ผลจากตัวอย่างประชากร พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทางภาษาทั้ง 4 ทักษะ ได้แก่ ฟัง พูด อ่าน และ เขียน การปฏิบัติเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ผู้ประกอบการส่วนใหญ่สนับสนุนให้พี่เลี้ยงเด็กพูดภาษาไทยกลางกับเด็ก มีส่วนน้อยที่สนับสนุนให้พี่เลี้ยงเด็กพูดทั้งภาษาไทยกลางและภาษาถิ่นโต้ตอบกับเด็ก เมื่อเด็กพูดภาษาได้ออกมา การติดตามผลการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาให้แก่เด็ก ส่วนใหญ่ใช้วิธีการสังเกต และ รองลงมา คือ วัดจากแบบฝึกหัดทางภาษา

ปัญหาที่พบผลจากประชากร พบว่า พี่เลี้ยงเด็กขาดประสบการณ์ ขาดทักษะ ความรู้ ความชำนาญในการจัดกิจกรรม และ ส่วนใหญ่ใช้ภาษาไทยกลาง ในขณะที่จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา แต่เด็กพูดภาษาถิ่นเหนือ ทำให้เด็กเกิดความสับสนในเรื่องของภาษา และพูดภาษาไทยกลางไม่ชัดเจน งบประมาณมีจำกัด ไม่เพียงพอกับรายจ่าย เนื่องจากผู้ปกครองค้างชำระค่าเลี้ยงดู สื่อมีไม่เพียงพอกับจำนวนเด็ก สื่อ อุปกรณ์ ขาดเสียหายเมื่อเล่นเสร็จ และพี่เลี้ยงเด็กขาดประสบการณ์ในการจัดทำสื่อ สถานที่คับแคบและมีจำกัด บางแห่งเป็นสถานที่ชั่วคราว ไม่ได้มาตรฐาน สำหรับการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ผลที่ได้จากตัวอย่างประชากร พบว่า พี่เลี้ยงเด็กขาดทัศนคติ และ ไม่มีความรู้ ความเข้าใจพัฒนาการทางภาษาของเด็กวัย 2-3 ปี และ พี่เลี้ยงเด็กส่วนน้อยพูดภาษาถิ่นจนเคยชินทำให้พูดภาษาไทยกลางไม่ชัด

และ ในการติดตามผลการจัดกิจกรรมพัฒนาการทางภาษาให้แก่เด็ก ผู้ปกครอง และ พี่เลี้ยงเด็ก ไม่ให้ความร่วมมือในการประเมินความก้าวหน้าในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา

3. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาสำหรับเด็กวัย 2 - 3 ปี

สภาพของการจัดกิจกรรม ที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา สำหรับเด็กวัย 2 - 3 ปี ผลจากประชากรพบว่า พี่เลี้ยงเด็กจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาสำหรับเด็กวัย 2 - 3 ปี อยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง ($X=3.38$, $S.D.=0.72$) พี่เลี้ยงเด็กจัดกิจกรรมการฟังให้เด็ก อยู่ในระดับการปฏิบัติมาก ($X=3.78$, $S.D.=0.82$) จัดกิจกรรมการพูดให้เด็กอยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง ($X=3.56$, $S.D.=0.70$) จัดกิจกรรมการอ่านให้เด็ก อยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง ($X=3.27$, $S.D.=0.82$) และ จัดกิจกรรมการเขียนให้เด็ก อยู่ในระดับการปฏิบัติปานกลาง ($X=2.97$, $S.D.=0.87$) สำหรับผลจากตัวอย่างประชากร พบว่า พี่เลี้ยงเด็กส่วนใหญ่จะใช้ภาษาไทยกลางพูดกับเด็กตลอดเวลา พี่เลี้ยงเด็กส่วนใหญ่จะแสดงพฤติกรรมการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา ที่สอดคล้องกับ หลักการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาสำหรับเด็กวัย 2 - 3 ปีในด้านการเป็นแบบอย่าง ในทุกกลุ่มระดับการปฏิบัติ พี่เลี้ยงเด็กส่วนใหญ่จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทางภาษาทั้ง 4 ทักษะได้แก่ ฟัง พูด อ่านและเขียน จะเน้นการฟัง และการพูดเป็นส่วนใหญ่ การประสานงานระหว่างผู้ประกอบการและพี่เลี้ยงเด็ก สำหรับกลุ่มที่มีระดับการปฏิบัติมากและปานกลาง ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือกับพี่เลี้ยงเด็กในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาให้แก่เด็ก ในกลุ่มที่มีระดับการปฏิบัติน้อย ผู้ประกอบการและพี่เลี้ยงเด็กส่วนใหญ่ ไม่ได้ให้ความร่วมมือกับพี่เลี้ยงเด็กในการจัดกิจกรรม ที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาให้แก่เด็ก ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ จัดให้มีการประชุมผู้ปกครองประจำปี โดยกลุ่มที่มีการปฏิบัติมาก ผู้ประกอบการส่วนใหญ่จัดให้มีการประชุมผู้ปกครองประจำปี และ จัดกิจกรรมเนื่องในวันสำคัญต่าง ๆ กลุ่มที่มีการปฏิบัติปานกลาง ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ จัดให้มีการประชุมผู้ปกครองประจำปี กลุ่มที่มีการปฏิบัติน้อย ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ ไม่ได้จัดกิจกรรมให้ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในสถานรับเลี้ยงเด็ก

ปัญหาที่พบผลจากประชากร พบว่า ในการปฏิบัติการบางส่วนผู้ประกอบการจะเป็นผู้สั่งการให้พี่เลี้ยงเด็กปฏิบัติตาม แต่จะไม่มีเวลาให้กับพี่เลี้ยงเด็กในการปรึกษาหารือ เมื่อมีปัญหาหรือไม่เข้าใจในการจัดกิจกรรม ผู้ประกอบการจะให้เสนอหัวหน้า และ หัวหน้าก็จะเสนอขึ้นไป ปัญหาอีกส่วนหนึ่งที่พบ คือ ผู้ปกครองให้เวลาในการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาสำหรับเด็กน้อยเกินไป ผลที่ได้จากตัวอย่างประชากร พบว่า พี่เลี้ยงเด็กขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา ไม่ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา และ ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางสถานรับเลี้ยงเด็กจัดขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

อภิปรายผลจากสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา สำหรับเด็กปฐมวัยในสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนภาคเหนือ

1. การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อพัฒนาการทางภาษา

จากการวิจัย พบว่า ผู้ประกอบการสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนส่วนใหญ่ ต้องการให้มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อพัฒนาการทางภาษา เพราะส่วนใหญ่ได้ศึกษา จากบทความ วารสาร และ หนังสือที่เกี่ยวข้องกับการจัดสภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อพัฒนาการทางภาษา และให้ คำแนะนำแก่พี่เลี้ยงเด็ก เกี่ยวกับในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อพัฒนาการทางภาษา โดยให้ พี่เลี้ยงเด็กส่วนใหญ่จัดทำป้ายนิเทศ ตารางเวลา แผนภูมิเพลง/กลอน/คำคล้องจอง ทั้งในและ นอกห้องพัฒนาการและ/หรือห้องอเนกประสงค์ เพื่อดึงดูดความสนใจของเด็ก เนื่องจากสถานที่ ในสถานรับเลี้ยงเด็กส่วนใหญ่คับแคบไม่สามารถจัดมุมประสบการณ์ได้ มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้น ที่สามารถจัดมุมประสบการณ์ได้ ซึ่งสอดคล้องกับจากการสังเกต พบว่า สถานรับเลี้ยงเด็ก ส่วนน้อยเท่านั้น ที่สามารถจัดมุมภายในห้องพัฒนาการ และ/หรือ ห้องอเนกประสงค์เป็นมุม ประสบการณ์ได้ และ พี่เลี้ยงเด็กขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดสภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อ พัฒนาการทางภาษา และ บางคนไม่สามารถปฏิบัติได้ เพราะไม่รู้และไม่เข้าใจถึงหลักการและวิธี การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อพัฒนาการทางภาษาว่าควรทำอย่างไร เนื่องจากไม่ได้ศึกษามาโดย ตรง จากผลการสังเกตและสัมภาษณ์ คือ การที่พี่เลี้ยงเด็กติดสื่อ วัสดุ และ อุปกรณ์ติดฝาผนังให้ สูง เพื่อที่จะให้พื้นมือเด็ก ไม่สอดคล้องกับ Bredekamp and Copple (1997) ซึ่งได้เสนอตัวอย่าง ของการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ สำหรับเด็กวัยเตาะแตะ ทางด้านสภาพแวดล้อมและสื่อ เช่น งานศิลปะของเด็กวัยเตาะแตะและงานสร้างสรรค์อื่น ๆ ควรแขวนเอาไว้ในระดับที่เด็กจะ เอื้อมถึง และ ก็อยู่ในระดับต่ำเพียงพอที่เด็กจะมองเห็น พี่เลี้ยงเด็กควรติดรูปเด็กและครอบครัว ไว้อีกด้วย จึงทำให้เด็กไม่สามารถเรียนรู้ และ เกิดการพัฒนาทักษะทางภาษาได้มากเท่าที่ควร เพราะ พัฒนาการของเด็กในช่วง 0 - 6 ปีมีความสำคัญมาก เป็นช่วงที่เด็กเจริญเติบโตและพัฒนา อย่างรวดเร็วที่สุด และ เป็นช่วงที่เด็กปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อม มีผลต่อชีวิตเด็กอย่างสูงสุด (ภาวิณี ศรีสุขวัฒนานันท์และคณะ, 2533)

2. การดำเนินการส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา

จากการวิจัย พบว่า ผู้ประกอบการสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชน ได้เสริมความรู้ ความสามารถให้พี่เลี้ยงเด็กในด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา จากการสัมภาษณ์ พบว่า พี่เลี้ยงเด็กส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์ ความรู้ ความเข้าใจและขาดทักษะ ในด้านการจัด กิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา เนื่องจากไม่ได้ศึกษามาโดยตรง แม้ว่าผู้ประกอบการ

สถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนจะมีประสบการณ์ มีความรู้ ความสามารถด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา แต่ไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับจากเข้ารับการอบรม การศึกษาด้วยตนเองให้กับพี่เลี้ยงเด็กได้ เนื่องจากไม่มีนโยบายจัดตารางเวลา เพื่อดำเนินการส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาให้กับพี่เลี้ยงเด็ก ผู้ประกอบการสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนส่วนใหญ่ไม่สามารถจัดซื้อสื่อ วัสดุ และ อุปกรณ์ ที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้กับพี่เลี้ยงเด็ก ในการที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพราะงบประมาณในการจัดซื้อสื่อ วัสดุ และ อุปกรณ์ มีจำกัดไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ พบว่า ผู้ประกอบการก็ได้ดำเนินการแก้ไขเกี่ยวกับงบประมาณ คือ ชี้แจงให้ผู้ปกครองทราบถึงค่าใช้จ่ายทราบถึงค่าใช้จ่ายของสถานรับเลี้ยงเด็ก และ ชี้แจงให้พี่เลี้ยงเด็กจัดหาสื่อ วัสดุ และ อุปกรณ์ในท้องถิ่น มาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรม ที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา เพราะสถานรับเลี้ยงเด็กในชนบท จะสามารถหาวัสดุ อุปกรณ์ได้ง่าย หรือ มีอยู่แล้วในท้องถิ่นเป็นสื่อการสอนที่พัฒนาสติปัญญาของเด็ก ทั้งนี้มีใช้ด้วยเหตุผลที่มุ่งประหยัดอย่างเดียว แต่จะได้ประโยชน์ในลักษณะ ที่สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพชนบท ความสอดคล้องนี้ช่วยให้เด็กเข้าใจคุณค่าของธรรมชาติโดยทางอ้อม (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2539) ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เด็กได้มีพัฒนาการทางภาษาที่ดีขึ้น และ ผู้ประกอบการได้มีการจัดห้องพัฒนาการ และ/หรือ ห้องอเนกประสงค์ ให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาของเด็ก โดยการให้พี่เลี้ยงเด็กตกแต่งห้องด้วยวัสดุและอุปกรณ์ที่มีอยู่ในท้องถิ่น ซึ่งมีราคาไม่สูง แต่สามารถสื่อให้เด็กเกิดความรู้ ความเข้าใจ ทางด้านพัฒนาการทางภาษาอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น นำเครื่องปั้นดินเผาที่ทำเป็นรูปต่างๆ ที่หาได้ง่ายในท้องถิ่นมาประกอบการเรียนการสอน

3. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาสำหรับเด็กวัย 2 - 3 ปี

ผลการวิจัย พบว่า การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา มีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดเจน

1. การฟัง เป็นพื้นฐานของการพัฒนาทางภาษาของเด็กวัยแรกเกิด จากแบบสอบถามการสัมภาษณ์และการสังเกต พบว่า พี่เลี้ยงเด็กสถานรับเลี้ยงเด็กได้จัดกิจกรรมการฟังให้เด็กเป็นส่วนใหญ่ เพราะเป็นกิจกรรมที่ง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อน เนื่องจากเด็กส่วนมากไม่กล้าแสดงออก แสดงพฤติกรรมการฟังเพื่อรับรู้ประสบการณ์ โดยพี่เลี้ยงเด็กจะทำตัวเป็นแบบอย่าง โดยการเน้นคำพูด พูดซ้ำ และออกเสียงชัดเจน ซึ่งไม่จำเป็นต้องใช้อุปกรณ์เสริมมากมายนัก แต่เด็กสามารถรับรู้ได้อย่างเต็มที่ จากการสังเกต พบว่า ในกลุ่มที่มีระดับการปฏิบัติปานกลาง พี่เลี้ยงเด็กพยายามใช้ภาษาไทยกลางพูดให้เด็กฟังตลอดเวลา โดยไม่มีการใช้ภาษาถิ่นพูดกับเด็กในการจัดกิจกรรมให้กับเด็กตามนโยบายของผู้ประกอบการ ทำให้เด็กส่วนมากไม่เข้าใจและไม่สนใจปฏิบัติตามที่พี่เลี้ยงเด็กพูด ซึ่งไม่สอดคล้องกับ วิพุธ โสภวงศ์ (2535) ที่กล่าวว่า พี่เลี้ยงเด็กจำเป็นต้องใช้ภาษาถิ่นของเด็ก บอกกล่าวแก่เด็กให้เข้าใจตรงกันเสียก่อน แล้วค่อยๆ สอนภาษาไทยกลางซึ่ง

มีความหมายเดียวกันให้ใช้แทนคำเหล่านั้น

2. การพูด เป็นพัฒนาการที่ต่อเนื่องจากการฟัง เพราะเด็กในวัยนี้จะเป็นแบบของการพัฒนาการออกเสียงเพื่อนำไปสู่การออกเสียงที่มีความหมาย (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2539) และ พัฒนาต่อไปเรื่อย ๆ หากได้รับการส่งเสริมที่ดี พี่เลี้ยงเด็กและผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญมากในการส่งเสริมให้เด็กได้มีพัฒนาการทางการพูด โดยการให้ความสนใจและเอาใจใส่ในการตอบสนอง และ ให้คำชมเชย เมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่ถูกต้อง จะทำให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีขึ้น โดยผู้ใหญ่จะต้องเริ่มในการสนทนากับเด็ก และ ให้เวลาเด็กในการตอบ พี่เลี้ยงเด็กจะต้องฟังสิ่งที่เด็กพูดออกมาอย่างตั้งใจแล้วตอบสนอง (Bredenkamp and Copple, 1997) ซึ่งจากการวิจัยพบว่า พี่เลี้ยงเด็กได้จัดกิจกรรม ที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาให้กับเด็กวัย 2 - 3 ปี ด้านการพูดพอสมควร เพราะบางคนไม่มีความรู้ความเข้าใจ และ ขาดเทคนิคในการจูงใจ ให้เด็กเกิดความกล้าที่จะแสดงออก หรือ บางคนไม่มีความอดทนเพียงพอในการตอบสนองต่อปฏิกริยาของเด็ก ซึ่งมีผลทำให้เด็กมีพัฒนาการด้านการพูดไม่มากนัก จากการสัมภาษณ์และสังเกตที่พี่เลี้ยงเด็กส่วนใหญ่พูดภาษาไทยกลางกับเด็กตลอด ด้วยมีความคิดและความเข้าใจว่า เด็กจะต้องพูดภาษาไทยกลางเท่านั้น เมื่ออยู่ในสถานรับเลี้ยงเด็ก ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวความคิดของ จวีวรรณ จึงเจริญ (ม.ป.ป.) และ วิพุธ โสภวงศ์ (2535) ที่กล่าวว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่พูดภาษาหนึ่ง มาโรงเรียนใช้ภาษาอีกภาษาหนึ่ง เด็กจะยังมีปัญหาในการใช้ถ้อยคำ ภาษา ไม่เข้าใจความหมายของคำ ความหมายของประโยค ฉะนั้นการจะพูดกับเพื่อนเด็กก็จะมีปัญหา พี่เลี้ยงเด็กจะต้องเรียนรู้ถ้อยคำ พื้นฐานทางภาษาของเด็ก และ ส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทางภาษาอย่างค่อยเป็นค่อยไป

3. การอ่าน เป็นวิธีการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาที่ช่วยให้เด็กได้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ การสังเกต การจดจำ และ สื่อสารโดยการพูดออกมา เพื่อเป็นการฝึกให้เด็กมีความกล้าแสดงออก มีความมั่นใจในตนเอง สิ่งเหล่านี้เป็นพื้นฐานให้เด็กได้มีพัฒนาการในระดับที่สูงต่อไป เพราะการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นไปจำเป็นต้องใช้หนังสือ เอกสารประกอบการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ หากเด็กไม่ได้รับการฝึกฝน หรือ ส่งเสริมให้มิตักษะการอ่าน มีผลทำให้เด็กมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการอ่าน จากการสังเกต พบว่า การจัดมุมหนังสือในสถานรับเลี้ยงเด็กมีน้อย และ พี่เลี้ยงเด็กไม่มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับทักษะการอ่านของเด็กเช่น เมื่อเด็กบางคนแสดงพฤติกรรมอ่านที่ไม่ถูกต้อง พี่เลี้ยงเด็กบางคนหัวเราะเห็นเป็นเรื่องขบขัน ทำให้เด็กเกิดความอาย ไม่กล้าแสดงออกในครั้งต่อไป ซึ่งไม่สอดคล้องกับ วิพุธ โสภวงศ์ (2535) ที่กล่าวว่า เมื่อเด็กออกเสียงผิดหรือใช้คำผิดความหมายไม่ว่าความผิดนั้นจะน่าขันเพียงใดก็ตาม พี่เลี้ยงเด็กไม่ควรหัวเราะหรือนำมาเล่าเป็นเรื่องขบขัน ล้อเลียน เด็กทั้งไม่ควรปล่อยให้เพื่อนคนอื่นล้อเลียนด้วย ถ้ามีคนหัวเราะเวลาที่เด็กพูดผิด จะเป็นสาเหตุให้เด็กเกิดความอายหรือกระดากจนไม่กล้าแสดงออกในครั้งต่อไป อาจทำให้เกิดข้อขัดข้อง ในการฝึกออกเสียงและการเรียนโดยทั่วไป

4. การเขียน เป็นการฝึกกล้ามเนื้อของเด็ก เพื่อให้เด็กได้มีพัฒนาการไปสู่ การเขียนในระดับต่อไป จากการวิจัย พบว่า พี่เลี้ยงเด็กสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนมีการจัดกิจกรรม ที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาด้านการเขียนให้กับเด็กน้อยมาก โดยส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าเด็กยัง เล็ก ให้วิ่งเล่นและนอน ก็เพียงพอแล้ว หรือ สถานรับเลี้ยงเด็กบางแห่ง มีความเข้าใจผิดเกี่ยวกับการ สอนเขียนให้กับเด็ก โดยพี่เลี้ยงเด็กจับมือเด็ก เพื่อฝึกเขียนตามรอยหรือพยัญชนะต่าง ๆ โดย ไม่มีการฝึกพื้นฐาน เพื่อเตรียมความพร้อมไปสู่ทักษะการเขียนต่อไป เมื่อเด็กอยู่ถึงวัยที่พร้อม ที่จะเขียนได้ด้วยตนเอง เด็กเกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายเกี่ยวกับการเขียน เพราะได้รับการบังคับ จากพี่เลี้ยงเด็กให้ฝึกเขียนก่อนถึงวัยอันควร ซึ่งเป็นทัศนคติที่ไม่ถูกต้องของพี่เลี้ยงเด็ก เนื่องจาก พี่เลี้ยงเด็กส่วนใหญ่ มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ทั้งหมด 222 คน จำแนกได้ดังนี้ ป.6 จำนวน 23 คน ม.3 จำนวน 57 คน ม.6 จำนวน 106 คน และ อนุปริญญา สาขา การศึกษาปฐมวัย จำนวน 16 คน และ สาขาอื่น ๆ จำนวน 20 คน รวมถึงขาดประสบการณ์ในการ เข้ารับการอบรมในเรื่อง การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา เพราะส่วนใหญ่จะเข้ารับ การอบรมทางด้านจิตวิทยาเด็ก การใช้สื่อสำหรับเด็ก การดูแลเด็กปฐมวัยการเรียนการสอน แบบบูรณาการ ฯลฯ จึงมีผลทำให้พี่เลี้ยงเด็กขาดความรู้ ความเข้าใจ ทัศนคติต่อการจัดกิจกรรม ที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาให้กับเด็กวัย 2 - 3 ปี และ สถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนส่วนใหญ่ ขาดแผนการเตรียมความพร้อมทางกาย ครอบคลุมการช่วยให้เด็ก สามารถใช้อวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกายได้เป็นอย่างดี เช่น การเดิน วิ่ง นั่ง การปีนป่าย และ การใช้มือ รวมทั้งการให้ มีอวัยวะ 2 อย่างขึ้นไป เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างสายตากับมือ ได้แก่ การเขียนภาพ การฟังกับ การใช้มือ เช่น การเคาะจังหวะ เป็นต้น สภาพปัญหาที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ก็คือ สถานรับเลี้ยงเด็ก บางแห่งจัดเครื่องเล่นสนาม ได้แก่ ชิงช้า ม้าหมุน ฯลฯ ไว้ให้เด็กได้เล่น แต่ขาดการดูแล เด็กจึงใช้ประโยชน์ของเครื่องเล่นสนาม เพียงเพื่อออกกำลังกาย และ การเคลื่อนไหวเท่านั้น ในห้องส่วนใหญ่พี่เลี้ยงเด็กยังขาดแผนพัฒนาความพร้อมของการใช้มือที่จะให้เด็กฝึกอะไรก่อนหลัง เมื่อไม่มีแผนพี่เลี้ยงเด็ก ที่ให้เด็กทำกิจกรรมเท่าที่ตนฝึกได้ เช่น ตัดกระดาษ เขียนภาพ ฯลฯ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช, 2539)

การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาทั้ง 4 ทักษะ มีความสำคัญและจำเป็น สำหรับเด็กวัย 2 - 3 ปี ในสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนเป็นอย่างมาก ส่วนการดำเนินการส่งเสริมการ จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา และ การจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา เป็นตัวเสริมที่จะช่วยให้การจัดกิจกรรม ที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัย ได้สรุปการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาของสถานรับเลี้ยงเด็ก โดยแยกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. สถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนที่มีระดับการปฏิบัติมาก จะมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริม พัฒนาการทางภาษาตามหลักการที่ถูกต้องทั้ง 4 ทักษะ ได้แก่ ฟัง พูด อ่าน และ เขียน จากการ สังเกตพบว่า พี่เลี้ยงเด็กส่วนใหญ่จะมีการวางแผนและเตรียมการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการ

ทางภาษาให้กับเด็ก โดยจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาอย่างเป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องและปฏิบัติต่อเด็กอย่างทั่วถึง เพราะมีความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กวัย 2 - 3 ปีเป็นอย่างดี เช่น ในขณะที่พี่เลี้ยงเด็กกำลังพูดภาษาไทยกลางกับเด็กในห้อง เด็กคนหนึ่งถามด้วยภาษาถิ่นเหนือกับพี่เลี้ยงเด็กด้วยความไม่เข้าใจภาษาไทยกลางที่พี่เลี้ยงเด็กพูด พี่เลี้ยงเด็กจึงตอบเด็กด้วยภาษาถิ่นเหนือ และ อธิบายความหมายที่เหมือนกันกับภาษาไทยกลาง เพื่อให้เด็กเกิดความเข้าใจ เป็นต้น สอดคล้องกับ วิพุธ โสภวงศ์ (2535) ที่กล่าวว่า พี่เลี้ยงเด็กจำเป็นต้องใช้ภาษาถิ่นของเด็ก บอกกล่าวแก่เด็กให้เข้าใจตรงกันเสียก่อนแล้วค่อยๆ สอนภาษาไทยกลาง ซึ่งมีความหมายเดียวกัน ให้ใช้แทนคำเหล่านั้น การปฏิบัติได้อย่างถูกต้องของผู้ประกอบการ และ พี่เลี้ยงเด็กของกลุ่มที่มีระดับการปฏิบัติการมาก อาจจะเนื่องมาจาก ผู้ประกอบการ และ พี่เลี้ยงเด็กส่วนใหญ่ จบระดับปริญญาตรีในสาขาการศึกษาปฐมวัย

2. สถานรับเลี้ยงเด็กเอกชน ที่มีระดับการปฏิบัติปานกลาง จะมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาทั้ง 4 ทักษะ แต่จะเน้นการฟังและการพูดเป็นหลัก จากการสังเกตพบว่า พี่เลี้ยงเด็กส่วนใหญ่จะไม่มีการวางแผน และ เตรียมการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาให้กับเด็กแต่จะใช้ประสบการณ์ ที่เคยได้รับการอบรมและดูแลเด็ก มาประยุกต์ใช้เพื่อจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา เช่น เมื่อเด็กเข้ามาในห้อง พี่เลี้ยงเด็กจะเรียกชื่อเด็กให้ครบทุกคน มีการทักทาย และ ให้เด็กออกมาพูดหน้าชั้น โดยพี่เลี้ยงเด็กจะเลือกเด็กที่กล้าแสดงออกเท่านั้น และ พี่เลี้ยงเด็กเล่านิทานให้เด็กฟังด้วยภาษาไทยกลาง เมื่อเด็กถามด้วยภาษาถิ่นเหนือ พี่เลี้ยงเด็กก็จะบอกเด็กให้พูดแต่ภาษาไทยกลาง ทำให้เด็กที่พูดภาษาไทยกลางไม่ได้ก็จะไม่กล้าพูดหรือแสดงออกให้พี่เลี้ยงเด็กรับรู้ถึงสิ่งที่ต้องการ ทั้งนี้เนื่องจาก พี่เลี้ยงเด็กส่วนใหญ่ไม่ได้ศึกษาค้นคว้าหรือได้รับการอบรมเกี่ยวกับพัฒนาการทางภาษาและพัฒนาการของเด็กวัย 2 - 3 ปี จึงทำให้ พี่เลี้ยงเด็กจัดกิจกรรมไปตามความคิดของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ พิจิตรา ลาวัณย์ศิริ (2533) กล่าวว่า สถานรับเลี้ยงเด็กส่วนใหญ่มีจุดมุ่งหมายเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับเด็ก เพื่อเข้ารับการศึกษานในโรงเรียนอนุบาล ลักษณะการจัดกิจกรรมและการเลี้ยงดูไม่มีหลักเกณฑ์เด่นชัดทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความรู้ และ ประสบการณ์ ของผู้ประกอบการ และ/หรือ พี่เลี้ยงเด็กสถานรับเลี้ยงเด็กในแต่ละแห่ง

3. สถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนที่มีระดับการปฏิบัติน้อย จะมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาด้านการฟังเท่านั้น จากการสังเกต พบว่า พี่เลี้ยงเด็กส่วนใหญ่ เมื่อรับเด็กจากผู้ปกครองแล้วก็จะปล่อยให้เด็กเล่นกันเองโดยพี่เลี้ยงเด็กจะทำกิจกรรมอื่นๆ เช่น ป้อนข้าวกับเด็กที่ยังไม่ได้ทานอาหารเข้า ในกรณีที่ผู้ปกครองนำอาหารมาให้ อ่านหนังสือพิมพ์ กวาดบ้าน ถูบ้าน เตรียมอาหารกลางวัน เมื่อเด็กเล่นกันเสียงดัง พี่เลี้ยงเด็กก็จะเรียกเด็กมานั่งรวมกันแล้วเล่านิทานให้เด็กฟังเพื่อให้เด็กไม่สร้างความรำคาญหรือรบกวนผู้อื่น และ พี่เลี้ยงเด็กส่วนใหญ่พูดภาษาถิ่นเหนือกับเด็กตลอดเวลาที่อยู่ในสถานรับเลี้ยงเด็ก ทั้งนี้เนื่องจากผู้ประกอบการและ/หรือ พี่เลี้ยงเด็กมีทัศนคติหรือความคิดที่ว่า การที่ผู้ปกครองนำเด็กมาเข้ารับบริการในสถานรับเลี้ยงเด็กนั้น เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองที่ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ไม่มีเวลาดูแลเด็ก ไม่จำเป็นต้อง

จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา เพราะผู้ประกอบการ และ/หรือพี่เลี้ยงเด็กส่วนใหญ่ ไม่มี ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา และ สถานรับเลี้ยงเด็ก กลุ่มนี้ส่วนใหญ่อยู่นอกเขตเมือง บริบททางสังคมของการใช้ภาษา ไม่ใช่ภาษาไทยกลางในชีวิต ประจำวัน แต่จะใช้ภาษาถิ่นเหนือในการสื่อสารระหว่างกัน

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา

จากการศึกษา พบว่า ปัญหาของการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา ให้กับเด็กวัย 2 - 3 ปี เป็นปัญหาที่เกิดจากพี่เลี้ยงเด็กสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนขาดความรู้ ความ เข้าใจในการสอนเด็กปฐมวัย พี่เลี้ยงเด็กส่วนใหญ่เคยชินกับการสอนแบบเดิม ๆ คือ ดูแลให้เด็ก กินและนอน และ ดูแลความปลอดภัยก่อนกลับบ้าน ซึ่งเป็นทัศนคติที่ไม่ถูกต้อง เมื่อผู้ประกอบการ สถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนนำเอาเทคนิค วิธีการสอน เอกสาร และ งานวิจัยต่าง ๆ มาให้ศึกษาก็ ไม่ได้รับการเอาใจใส่เท่าที่ควร เพราะทำให้เกิดความยากลำบากในการทำความเข้าใจและนำไป ปฏิบัติ หรือนำไปประยุกต์ใช้ มีเพียงบางส่วนเท่านั้นที่มีทัศนคติที่ดี มีความรู้ความเข้าใจอย่าง ถูกต้องและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง แสดงให้เห็นว่า ปัญหาที่สำคัญในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริม พัฒนาการทางภาษาให้กับเด็กวัย 2 - 3 ปี ก็คือ ปัญหาความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่มีต่อการ จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา รวมถึงการขาดแผนการเตรียมความพร้อมทางสติปัญญา ให้กับเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2539) ที่ระบุว่า พี่เลี้ยงเด็กขาด แผนเตรียมความพร้อมทางสติปัญญาให้แก่เด็กเล็ก ความพร้อมทางสติปัญญาครอบคลุมทักษะใน ด้านการคิด การหาเหตุผล การจับคู่ การหาความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ การแยกความแตกต่าง การคาดคะเนผลการกระทำ การริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ การประยุกต์หลักการจากสถานการณ์หนึ่ง ไปสู่สถานการณ์หนึ่ง การวิเคราะห์หรือสรุปและการประเมินคุณค่าสิ่งต่าง ๆ ในปัจจุบัน การเตรียม ความพร้อมทางสติปัญญาเป็นไปในลักษณะที่ไม่มีแบบแผน กิจกรรมในแต่ละวันก็ดำเนินไปโดย มิได้กำหนดว่าจะเตรียมความพร้อมทางสติปัญญาด้านใดก่อนหลัง หรือ จะต้องหาของเล่นเสริม สติปัญญาประเภทใด ขาดระบบที่จะตรวจสอบความพร้อมด้านสติปัญญาที่มีอยู่เดิม และ ขาดแผน ที่จะสร้างความพร้อมทางสติปัญญาขึ้นเป็นชุด จึงทำให้เกิดความยากลำบากในการกระตุ้นให้ พี่เลี้ยงเด็กเกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง และ ตอบสนองกับแนวความคิดดังกล่าว

นอกจากปัญหาอันเนื่องมาจากทัศนคติ และ ความรู้ความเข้าใจ ที่เกี่ยวกับการจัด กิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา แล้วการขาดงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ และ สื่อต่าง ๆ รวมถึงความจำกัดในเรื่องของสถานที่ตลอดจนการขาดความรู้ความเข้าใจและทัศนคติ ของผู้ปกครอง ที่มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา ดังนั้นวิธีการที่จะช่วยให้ สถานรับเลี้ยงเด็กสามารถทำการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา มาปฏิบัติได้อย่างมี

ประสิทธิภาพต้องพยายามค่อย ๆ ปรับเปลี่ยนการจัดกิจกรรมบางส่วนให้สอดคล้องกับหลักการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา โดยให้ทุกฝ่ายยอมรับซึ่งอาจทำได้ดังนี้

1. จัดให้มีห้องสมุดสำหรับเด็กหรือจัดมุมหนังสือให้น่าสนใจมากขึ้น โดยจัดทำเอกสารที่เป็นหลักการและแนวคิดของการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา มาเผยแพร่ให้พี่เลี้ยงเด็กและผู้ปกครอง ตลอดจนบุคลากรที่มีความสนใจ ศึกษาหาความรู้ ได้มาศึกษาค้นคว้า เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจตลอดจนเกิดทัศนคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรม ที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา หรืออาจเริ่มจากการจัดหาหนังสือที่ดีมีคุณค่า และเหมาะสมกับพัฒนาการเด็ก ซึ่งเป็นหนังสือที่มีลักษณะของการแนะนำเกี่ยวกับพัฒนาการทางภาษาของเด็กมาจัดไว้ให้เด็ก ผู้ปกครอง พี่เลี้ยงเด็กและผู้ที่สนใจ มาเลือกอ่านได้ตามความสนใจมากขึ้น หรือ จัดกิจกรรมการอ่านให้มากขึ้น เช่น ให้เด็กยืมหนังสือกลับบ้าน ให้เด็กสนใจเล่าเรื่องจากหนังสือ ให้เด็กวาดภาพ หรือ บันทึกเกี่ยวกับเรื่องราวในหนังสือ และ อาจให้มีการเผยแพร่การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาโดยการจัดนิทรรศการหรือการจัดงาน ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา เพื่อผู้ประกอบการ พี่เลี้ยงเด็ก ผู้ปกครอง เด็ก และ ผู้ที่สนใจได้เข้ามาร่วมในกิจกรรม เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างสถานรับเลี้ยงเด็กกับผู้ปกครอง และผู้ที่สนใจ

2. ผู้ประกอบการควรปลูกฝังทัศนคติ และ ความรู้ความเข้าใจใน หลักการของการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาให้แก่พี่เลี้ยงเด็ก โดยการถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ จัดหาเอกสารและหนังสือที่เกี่ยวข้องมาให้พี่เลี้ยงเด็กได้ศึกษาค้นคว้า และ ส่งพี่เลี้ยงเด็กไปอบรม และสัมมนาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา

3. การจัดสิ่งแวดล้อมและกิจกรรม ในห้องเรียนที่สอนภาษาแบบธรรมชาติ เปิดโอกาสให้เด็กหัดอ่านเขียนจากภาษาที่เขาเห็นรอบตัว ในหมู่บ้านจะมีชื่อเจ้าของบ้าน บ้านเลขที่ และตู้รับจดหมายตรงทางเข้าบ้าน มีปฏิทิน สมุดโน้ต และ ดินสอวางไว้ใกล้ๆ ที่รับโทรศัพท์ มีเครื่องเขียน กระดาษเขียนจดหมาย และ ซองอยู่ที่โต๊ะเขียนหนังสือ มีกระดาษจดรายการ ชื่อของติดอยู่บนฝาตู้หรือวางไว้ใกล้ๆ บางครั้งครูก็เปลี่ยนหมู่บ้าน เป็นร้านขายของ ร้านอาหาร ที่ทำการไปรษณีย์ ปิมน้ำมัน โรงพยาบาล หรือ คลินิกรักษาสัตว์ มุมเหล่านี้จะมีอุปกรณ์สำหรับเล่นบทบาทสมมติและเครื่องเขียน ที่เอื้อให้เด็กใช้ภาษาเขียนขณะเล่น ในมุมหนังสือจะมีแบบฟอร์มให้ลงชื่อยืมหนังสือ กลับไปให้ผู้ปกครองอ่าน ในแบบฟอร์มนี้อาจเป็นบัตรประจำหนังสือซึ่งมีชื่อเด็กทุกคน ที่มีชื่อยืมหนังสือเล่มนั้นและมีความคิดเห็นสั้น ๆ ของเด็กเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน โดยผู้ปกครองเป็นผู้บันทึกความคิดเห็นของเด็ก ครูจะนำความคิดเห็นเหล่านั้นมาสนทนาซักถามในช่วงเวลาเช้า ก่อนจะเข้าสู่การเรียนการสอนในวันนั้น ในมุมอ่านและมุมเขียนซึ่งมักจะจัดอยู่บริเวณที่เชื่อเชิญให้เด็กเข้ามามากที่สุด จะมีหนังสือ กระดาษ และ เครื่องเขียนไว้พร้อม เพื่อเด็กจะได้หัดอ่านเขียนหนังสือได้ตามความสนใจ และ ความถนัดของเขา รวมถึงการที่เด็ก และ ครูช่วยกันติดข้อความที่เด็กจะได้ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันและเขียนติดไว้ในห้อง การจัดโต๊ะพร้อมสมุดเซ็นชื่อไว้ตรงทางเข้าห้องเรียน เพื่อให้เด็กเซ็นชื่อเข้าเรียน ก็เป็นการจัดสิ่งแวดล้อม

อีกลักษณะหนึ่ง เด็กโตที่พอจะเขียนชื่อเองได้ก็อยากจะมาลงชื่อ ส่วนเด็กที่ยังเขียนชื่อเองไม่ได้ จะพยายามหัดเขียนชื่อตนเองอย่างเด็กโตบ้าง การจัดกระดานเขียนประกาศซึ่งตั้งอยู่ในที่ทุกคนจะมองเห็นได้เวลาเดินเข้าออก เพื่อให้ครูหรือเด็กมาเขียนข้อความที่ต้องการบอกผู้อื่นก็นับว่าเป็นการจัดสิ่งแวดล้อม ที่กระตุ้นให้เด็กได้อ่านเขียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันเป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้ จะเปิดโอกาสให้เด็ก ได้เรียนรู้ภาษาในหลายๆสถานการณ์ เด็กจะได้ทดสอบความสามารถในการตัดสินใจของตน โดยที่เสี่ยงกับความล้มเหลว้น้อยมาก เพราะเขาสามารถแก้ไขข้อบกพร่องของตนเองได้เสมอ เด็กจะได้ทั้งประสบการณ์และทัศนคติที่ดีต่อภาษาไทยไปพร้อมๆกัน (บุษบง ดันติวงศ์ ,2536)

2.2 ข้อเสนอแนะในการสอนภาษาที่สองให้กับเด็ก

เนื่องจากการสอนภาษาที่สอง เป็นการสอนที่ค่อนข้างยากและต้องใช้ความอดทนสูง โดยเฉพาะกับเด็กในวัย 2 - 3 ปี ซึ่งเป็นวัยที่เรียนรู้ได้เร็ว มีพัฒนาการทางด้านการพูดสูง หาก พี่เลี้ยงเด็กที่สอนพูดภาษากลางได้เพียงภาษาเดียว แต่ต้องมาสอนเด็กที่พูดภาษาถิ่นเหนือเป็น ภาษาหลักในชีวิตประจำวัน ทำให้พี่เลี้ยงเด็กไม่สามารถสื่อสารกับเด็กที่พูดภาษาถิ่นเหนือได้อย่าง เข้าใจชัดเจน ดังนั้นพี่เลี้ยงเด็กต้องมีความเข้าใจธรรมชาติของเด็ก รับรู้ถึงความต้องการของเด็ก ในวัย 2 - 3 ปี มีความอดทน และ เอาใจใส่ในการที่จะฝึกให้เด็กพูดภาษากลางได้ถูกต้อง ชัดเจนทั้ง 4 ทักษะ คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน รวมถึงควรมีการวางแผนในการสอน และ เข้าใจ ถึงปัญหาในภาษาถิ่นเหนือ ที่ไม่สามารถออกเสียง /พ/ ชัดเจน โดยออกเสียงเป็น /ป/ เป็นต้น ดังนั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการสอนภาษาที่สองให้กับเด็ก ที่สอดคล้องกับแนวคิดของ วิพุธ โสภวงศ์ (2535) ดังนี้

- 1) ใช้ภาษาตรงกับภาษาในชีวิตจริงของเด็กและเนื้อหาที่สอน ควรเป็นเรื่องที่ เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันของเด็ก เพื่อเด็กจะได้นำไปใช้ได้สื่อสารกับผู้อื่นได้
- 2) ให้เวลาเด็กในการพัฒนาภาษาที่สอง โดยไม่เร่งรัดหรือคาดหวังให้เด็กสามารถใช้ ภาษาไทยกลางได้อย่างถูกวิธีในระยะเวลานั้น เนื่องจากเด็กอยู่ในสังคมและครอบครัวที่ใช้ ภาษาถิ่นเหนือในชีวิตประจำวัน ดังนั้นหากพี่เลี้ยงเด็กเชี่ยวชาญหรือเร่งรัดให้เด็กเปลี่ยนแปลงมา พูดภาษาไทยกลางอย่างเดียว โดยไม่มีการนำภาษาถิ่นเหนือมาประยุกต์ร่วมอาจทำให้เด็กเกิด ความรู้สึกเบื่อหน่ายและท้อถอย และมีผลทำให้พัฒนาการทางภาษาดกถอยได้
- 3) จัดโอกาสหรือกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กได้มีโอกาสฝึกฝนทักษะฟัง พูด อ่าน เขียน และคุ้นเคยกับโครงสร้างต่างๆจนเกิดเป็นนิสัย เช่น พี่เลี้ยงเด็กเล่านิทานให้เด็กฟังทุกวันเพื่อให้ เด็กคุ้นเคยกับภาษาไทยกลาง การให้เด็กออกมาพูดหน้าชั้น คนละ 1-2 นาที โดยหมุนเวียนกับ เด็กคนอื่นๆ จัดหาหนังสือที่น่าสนใจสำหรับเด็กให้เด็กอ่านโดยพี่เลี้ยงเด็กคอยช่วยเหลือเมื่อเด็ก อ่านไม่ออกหรือไม่เข้าใจในเนื้อหา และ พี่เลี้ยงเด็กจัดหาอุปกรณ์ที่เกี่ยวกับการฝึกเขียนที่น่าสนใจ ให้กับเด็กได้ฝึกฝน โดยพี่เลี้ยงเด็กคอยให้แรงจูงใจเป็นตัวเสริมให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจใน

ผลงานของตนเอง

- 4) ใช้ภาษาที่หนึ่งหรือภาษาถิ่นเหนือที่เด็กถนัดอธิบายสิ่งที่เป็นนามธรรม และเป็น การยากที่จะใช้ภาษาที่สองเท่าที่เด็กมีอยู่ในการทำความเข้าใจ เช่น เรื่องเสียง หรือ โครงสร้างถึง ประโยค โดยการนำภาษาถิ่นเหนือที่เด็กคุ้นเคย และ เข้าใจอย่างชัดเจนมาประกอบคำอธิบาย เพื่อให้เด็กเข้าใจง่ายขึ้น
- 5) พี่เลี้ยงเด็กควรชี้ นำให้เด็กสังเกต และ เปรียบเทียบความเหมือนและความ แตกต่างระหว่างภาษาไทยกลางกับภาษาถิ่นเหนือ โดยนำสิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันมา เปรียบเทียบ ทั้งนี้ควรเปรียบเทียบในสิ่งที่แตกต่างกันหรือมีความเหมือนอย่างเห็นได้ชัด เพื่อไม่ให้ เด็กเกิดความสับสนและมีความเข้าใจผิดเกี่ยวกับการใช้ภาษา
- 6) พี่เลี้ยงเด็กควรเป็นแบบอย่าง และ ช่วยให้เด็กมีแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ไทยกลาง เช่น เวลาที่พี่เลี้ยงเด็กสนทนากันควรใช้ภาษาไทยกลาง แต่เวลาพูดกับเด็กควรประเมินว่า เด็กมีศักยภาพในการใช้ภาษาไทยกลางมากน้อยเพียงใด
- 7) สร้างบรรยากาศที่เป็นมิตร ผ่อนคลาย และตั้งใจให้เด็กใช้ภาษาที่สองตลอดจนให้ ข้อมูลย้อนกลับหรือการเสริมแรงที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาที่สองให้ดียิ่งขึ้น โดยพี่เลี้ยงเด็กคอย กระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจ และ มีความต้องการในการใช้ภาษาไทยกลางมากยิ่งขึ้น
- 8) จัดทำบัญชีคำศัพท์ภาษาถิ่นเหนือและภาษาไทยกลางและความแตกต่างระหว่าง ทั้งสองภาษา เพื่อให้เด็กได้มีรูปแบบการใช้ภาษาเป็นมาตรฐานเดียวกัน ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความ น่าสนใจของเนื้อหาและรูปแบบ เพื่อจะให้เด็กมีความต้องการในการนำไปใช้ให้เกิดทักษะของ ภาษาที่สองอย่างต่อเนื่อง
- 9) ใช้ท่าทางประกอบในการสอนภาษาที่สอง เพราะมีลักษณะเป็นสากลมากกว่า ภาษาพูด และ พี่เลี้ยงเด็กควรมีความรู้ ความเข้าใจ และ ควรมีทักษะเกี่ยวกับการใช้ท่าทาง ประกอบในการสอนภาษาที่สอง รวมถึงพี่เลี้ยงเด็กควรกระตุ้นให้เด็กสามารถให้ข้อมูลย้อนกลับ กับพี่เลี้ยงเด็กได้ เพื่อประเมินว่าเด็กมีความเข้าใจในวิธีการที่พี่เลี้ยงเด็กสอน
- 10) พี่เลี้ยงเด็ก ควรหาโอกาสพูดคุยกับผู้ปกครอง ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็น ทางการเกี่ยวกับวิธีการสอนภาษาที่ถูกต้องให้กับเด็ก โดยขอข้อมูลจากผู้ปกครองเกี่ยวกับพัฒนาการ ทางภาษาของเด็กในเวลาที่อยู่บ้าน หากผู้ปกครองไม่มีเวลาหรือไม่ให้ความร่วมมือ พี่เลี้ยงเด็ก ควรหาแนวทางในการชี้แจงให้กับผู้ปกครองทราบเกี่ยวกับวิธีการสอนภาษาที่ถูกต้องให้กับเด็ก

2.3 ข้อเสนอแนะของงานวิจัย

การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาของเด็กปฐมวัยที่มีความสำคัญและจำเป็นสำหรับเด็กในวัยนี้เป็นอย่างมาก เพราะเด็กในวัยนี้มีความต้องการการดูแลและเอาใจใส่ทางด้านการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน หากผู้ประกอบการ พี่เลี้ยงเด็ก และผู้ปกครองขาดความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา แล้วจะมีผลกระทบต่อพัฒนาการของเด็กในทุก ๆ ด้าน เพราะพัฒนาการทางภาษาเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญที่สุดในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจหากจะมีการทำการศึกษาวิจัยในเรื่อง การพัฒนาบุคลากรในสถานรับเลี้ยงเด็กเอกชนให้มีความรู้ความเข้าใจ และมีทัศนคติที่ดีในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาได้อย่างเหมาะสม และ สอดคล้องกับหลักการที่ถูกต้อง รวมถึงมีการทำวิจัยในเรื่อง การศึกษาวิธีการส่งเสริมการพูดภาษาไทยกลางของครูให้แก่เด็กที่พูดภาษาถิ่นเหนือที่อยู่ในบริบทโรงเรียนอนุบาล และ ควรมีการทำวิจัยในเรื่อง การเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาทั้ง 4 ทักษะ ของเด็กปฐมวัยในบริบทที่ใช้ภาษาถิ่น โดยใช้ข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้ เป็นข้อมูลพื้นฐาน